

Als de klim van China straks niet spoort met een gewapend conflict met een van zijn kleinere buurlanden, mag dat een verrassing heten

Timothy Garton Ash over de economische, militaire en politieke opmars van de volksrepubliek. In 'The Guardian'

REAGEREN?
lezers@demorgen.be

JEAN PAUL VAN BENDEGEM citeert Frank Zappa & The Mothers of Invention

We're only in it for the money

De beruchte te Weteren gestreden aardappelveldslag heeft, wat men er ook van moge vinden, wel in die zin zijn doel bereikt dat zich een redelijk goede discussie in de media heeft ontwikkeld omtrent wetenschap, industrie en maatschappij. Zo wist deze krant te melden dat 15 procent van het wetenschappelijk onderzoek vanuit de industrie en verwante sectoren wordt gefinancierd. Is dat erg of is het juist te weinig? Een bedreiging of een redding?

Het kan geen kwaad om met een bijna triviale opmerking te starten: het zou vreemd zijn als er geen relaties waren tussen het wetenschappelijk bedrijf en de maatschappij. Stel dat het zo was, dan kon je evengoed alle wetenschappers naar een eiland verhuizen en ze daar laten verhongeren, want dat is wat er zou gebeuren. Waar de discussie over gaat, is de aard van die relaties. Met wie en onder welke voorwaarden wordt er samengewerkt? Een tweede vaststelling is bijna even triviaal: zelfs als we ons beperken tot drie hoofdpartners - wetenschap, industrie en overheid - dan is het meteen duidelijk dat de belangen van deze drie entiteiten niet dezelfde zijn - de wetenschapper wil doodgraag van alles en nog wat onderzoeken zonder door wie ook gehinderd te worden, de industrie wil winst maken (zoals André Oosterlinck in deze krant duidelijk heeft gesteld) en de overheid wil een beleid voeren zodat ze herverkozen kan worden. En in heel wat gevallen zijn ze strijdig met elkaar.

Naïeve kijk

Hieruit volgt nog niet dat het bestaan van dergelijke relaties negatief moet zijn, maar wel dat je continu belangenconflicten mag verwachten. De kwestie wordt dan om uit te maken welke de machtsrelaties zijn tussen de verschillende partners om in te zien wie meer of minder impact heeft op de besluitvorming. De terechte bezorgdheid van velen, die ik deel met hen, is dat de impact van de industrie zwaarder weegt dan die van overheid en wetenschappelijk bedrijf bij elkaar. Nog niet zo lang geleden gaf op deze pagina's Wim Distelmans het voorbeeld van de farmaceutische industrie, die de verspreiding van goedkope, generische geneesmiddelen niet zitten wens te lage winstmarges. Het helpt uiteraard ook niet dat vele wetenschappers er een uitgesproken naïeve kijk op nahouden als het gaat om de relatie tussen hun onderzoek en de maatschappij. Dit is geen verwijt, maar moet

sociologisch verklaard worden door te kijken naar de wijze waarop wetenschappers strikt binnen de eigen discipline worden opgeleid en door hyper-specialisatie behoorlijk van de wereld vervreemd geraken. Tot het punt dat wat in wezen toegepast onderzoek is toch wordt gezien als fundamenteel onderzoek.

De terechte bezorgdheid van velen is dat de industrie een zwaardere impact heeft dan overheid en wetenschappelijk bedrijf samen

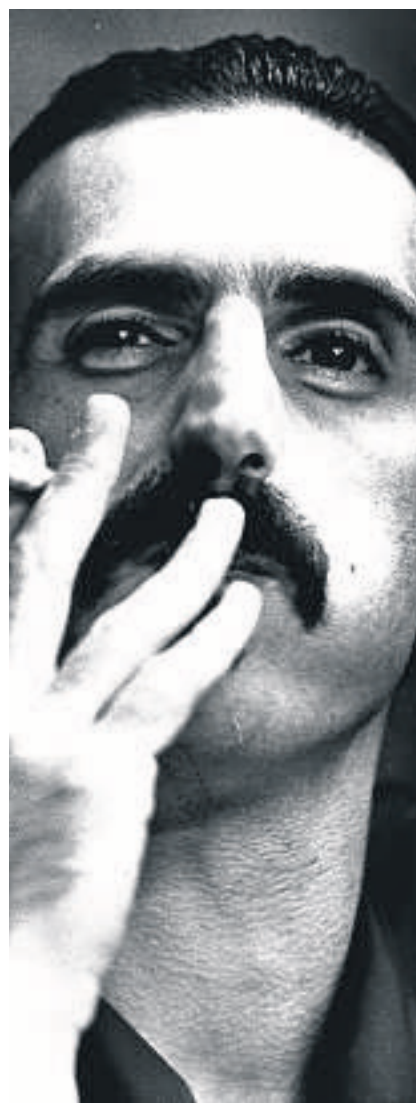

FOTO PHOTO NEWS / JOHN MAHLER

• Jean Paul Van Bendegem is als hoogleraar logica en wetenschapsfilosofie verbonden aan de Vrije Universiteit Brussel

• Er heerst een permanent spanningsveld tussen onderzoek, industrie en overheid. Jean Paul Van Bendegem is geen doemdenker, maar is wel op zijn hoede.

Maar, zal men opmerken, de overheid gaat toch ook niet vrijuit? Onderzoek dat door de beleidsinstanties van dit land wordt besteld, wordt toch evenzeer beïnvloed. Denk maar terug aan de hele heisa omtrent criminologie Marion Van San met haar beruchte onderzoek over alloctonen en criminaliteit. Het antwoord is uiteraard ja want, zoals reeds gezegd: belangen van wetenschap en overheid zullen ook vaak strijdig zijn, zeker als de overheid een doorslagje wordt van de industrie door het huidige van het principe van de drie K's: (van) kennis (en) kunde (naar) kassa, zoals ooit beleiden door Patricia Ceysens, toen ze minister was in de Vlaamse regering voor Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel. Is dat geen verrassende combinatie? Of juist niet?

Gezond wantrouwig

Leidt dit alles niet tot doemdenken? Vandaag 15 procent, morgen 30 procent of meer? Ik panikeer nog niet, omdat diezelfde overheid voorlopig altijd probeert een deel van het fundamenteel onderzoek te vrijwaren, voornamelijk via het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek in Vlaanderen (FWO-Vlaanderen). Onderzoekers in humane en sociale wetenschappen kunnen hier gelukkig nog aan de bak komen, maar de toestand kan snel veranderen. Het jaarboek van het FWO laat zien dat van 2010 naar 2011 de betoelaging met anderhalf miljoen euro is gedaald. Minister Lieten heeft wel een inhaalbeweging ingezet, maar het grootste gedeelte van dat geld, grofweg 55 van de 65 miljoen euro bedoeld voor onderzoek, gaat niet naar het FWO, en zelfs van de tien overblijvende miljoenen gaat een gedeelte naar niet-fundamenteel onderzoek. Dus, neen, doemdenken nog niet. Maar bezorgd ben ik wel, en dus zeer gezond wantrouwig.

Coda voor de jongeren onder ons: de titel van deze bijdrage verwijst naar een elpee van Frank Zappa, die bedoeld was als een (geslaagde) parodie op *Sergeant Pepper's* van The Beatles. De Fab Four, die in een andere tijd- en ruimtedimensie leken te vertoeven, waren voor Zappa evengoed slimme, rijke ondernemers die de marktmechanismen foutloos wisten te bespelen.

EEUWENOUW, springlevend

De column - of liever: monoloog - van de Leuvense burgemeester, minister van Staat en grand old man van het Vlaamse socialisme verschijnt wekelijks op vrijdag. Louis Tobback spreekt, Walter Pauli tekent op.

Opnieuw Anderlecht tegen Leuven

Vandaag ben ik niet in politieke stemming. De kalender van eerste klasse is bekend: op de openingspeeldag komt Anderlecht naar OHL. Na 61 jaar heeft Leuven weer een club in eerste klasse. Er gaat een verhaal dat, nadat OHL op Antwerp kampioen was gespeeld, Eddy Wauters tegen mij gezegd zou hebben: "En wat denkt Leuven in eerste klasse te gaan doen?" Waarop ik: "Tegen den Beerschot spelen, tiens." Dat deze anekdote niet waar is, is het enige wat me spijt.

Dat 'Leuven' terug is in eerste klasse, is grotendeels de verdienste van de mensen van Oud-Heverlee. OHL is officieel een fusieploeg. In werkelijkheid stonden een jaar of tien geleden zowel Stade als Daring Leuven op het punt de boeken neer te leggen, terwijl de Zwarte Duivels uit Oud-Heverlee aan de kop speelden in derde klasse. Hun bestuur zag echter in dat Oud-Heverlee te klein was voor topvoetbal. In plaats van te lachen met 'die dikke nekken van 'stad die sukkelten terwijl wij het goed doen', zijn ze ons komen opzoeken voor samenwerking. Hadden ze dat niet gedaan, dan waren de Leuvense ploegen failliet en speelden de Zwarte Duivels nu weer in vierde klasse of eerste provinciale.

Het Leuvense stadsbestuur had toen al het jeugdvoetbalcomplex Bruineveld gebouwd, destijds de mooiste infrastructuur voor jeugdelftallen in het land. Daarmee verzeleken zijn de Anderlechtvldjes in Neerpede flut. Wij wilden Bruineveld ook laten gebruiken voor trainingen van de nationale ploeg. Een kerel van de bond kwam kijken: "Hier zou de provinciale selectie misschien kunnen spelen." Ik heb laten weten dat wij niet geïnteresseerd zijn in provinciale selecties. Natuurlijk maakte Leuven geen kans, want het moest Tubize zijn: mijnheer Courtois eiste dat zo. De heren Courtois en D'Hooghe zijn dan ook twee persoonlijkheden, die het Belgische voetbal fundamenteel hebben hervormd en die de wereld ons benijdt.

Wij investeren in infrastructuur: dat is onze lijn als stadsbestuur. We hebben OHL een renteloze lening van 2,5 miljoen euro toegekend om het stadion te herbouwen. Dat geld maken we vrij naargelang zij facturen binnenbrengen. OHL kan dat dus niet besteden aan transfers. Ze kopen spelers zoveel als ze willen, en voor zoveel geld als ze hebben. Van henzelf en hun sponsors, maar niet van de stad. Geen cent belastinggeld voor spelersaankopen tegen steeds gekkere prijzen!

Voetbalclubs zijn spektakelbedrijven. Als ik 50 euro betaal voor Cirque Du Soleil, ben ik zeker dat ik ook spektakel krijg. Bij Anderlecht is dat niet zo. Tijdens de play-offs ben ik samen met mijn kleinzoon

naar Anderlecht-Gent geweest. Pfff. We zagen doelpunten, alsook Lukaku, dat was het positieve. Als die Lukaku trouwens niet maakt dat hij weg is, zal hij in de Belgische competitie verkommeren. Hij was gewoon te sterk voor de verdedigers van Gantoise. Dat moet hij in de Premier League maar eens proberen met kerels als John Terry. Die is bijna even groot en breed als Lukaku, nog krachtiger, en een stuk balvaster.

Je kunt ethische bedenkingen hebben dat een Rooney 165.000 euro verdient, per wéék. Maar zijn club is een beursgenoteerd bedrijf. Van Rooney worden truitjes verkocht van Berlijn tot Singapore. Die gast heeft een commerciële waarde. De 'vedetten' van het Belgische voetbal hebben dat niet. Wij betalen veel te veel voor kerels wiens truitje je aan niemand verkocht krijgt. Onze hoogste klasse speelt intussen met het afval van de hele wereld.

Wij betalen veel te veel voor voetballers wiens truitje je aan niemand verkocht krijgt

Toen Stade Leuven in 1949 in eerste klasse speelde, was de eerste match tegen Malinois. Van onze elf waren er acht van Leuven en drie uit Limburg, en twee van hen zaten hier op kot als student. De supporters stonden tot boven op onze houten tribune, ze hingen zelfs in de bomen. Het waren er 15.000, meer dan nu. Onder hen: twee flikken. Die dienden alleen om de arbiter naar het station te begeleiden indien hij belagd zou worden door woedende supporters.

Voetbal was volks en populair, omdat het zin had om supporter te zijn. We kenden de spelers. De ene was beenhouwer, de ander politieagent, en *extérieur* Jock Sergeant werkte in de tuinbouwveiling. Supporters voelden zich verbonden met hun club. Nu krijg je de vervreemding, in de marxistische zin van het woord.

"We zijn een klein land, we kunnen niet anders", hoor ik dan. Tiens. Waren drie van de vier deelnemers aan de halve finale van de Euro League niet Portugese ploegen? Ging de finale niet tussen Porto en Braga? Is Portugal niet kleiner dan België? En stelden die teams niet véél Portugezen op? Hoeveel Belgen zie je bij onze topploegen?

Ik vraag geen 'terug naar vroeger'. Ik heb maar één vraag voor het profvoetbal: word eens professioneel.

Oorlogstaal

"Wij zijn bezig met terrein te verliezen tegen een vijand die geen genade kent", zo sprak Vic Van Aelst (N-VA) afgelopen woensdag tijdens een voordracht in De Pinte.

Oorlogstaal pur sang. Van Aelst is met deze uitspraak niet aan zijn proefstuk toe. Begin april lanceerde hij het voorstel om de Franse lessen in het Vlaamse onderwijs af te schaffen. Niet zoveel later liet hij zich ontvallen dat "de Vlamingen moeten ophouden met de zweep te weven die hen al 180 jaar slaat". Voorts betreurde hij het dat ook Franstalige alloctonen een lening kunnen bekomen voor een woning in de Vlaamse rand waardoor het 'natuurlijke' milieu van de oorspronkelijke inwoners wordt verstoord.

Het zijn bizarre en irrationele uit-

spraken in een stijl die doet denken aan die van het Vlaams Blok/Belang. Dat Vic Van Aelst met zijn opruiende en haatzaaiende taal niet wordt teruggeloten, zelfs wordt gelegitimeerd, door zijn eigen partij en top-onderhandelaar Bart De Wever is het zoveelste bewijs dat deze partij geen eerbaar compromis, geen sluitend berekend project en geen verregaande staatshervorming wil.

Het uiteindelijke doel van de N-VA is de splitsing van ons land. Het wordt hoog tijd dat de ogen van de burgers opengaan en dat ze beseffen dat de strategie van de N-VA voor een onafhankelijk Vlaanderen ons recht naar het isolement drijft met jarenlange nefaste gevolgen van dien. De mogelijke onafhankelijkheid van Vlaanderen zal onvermijdelijk leiden tot een grotere afhankelijkheid van ons land ten aanzien van het buitenland.

Eén ding kan ik Van Aelst alvast niet verwijten: zijn duidelijkheid. Uitspraken zoals deze leggen de strategie van de N-VA bloot. Een strategie van haat en verrotting.

Mathias De Clercq is federaal parlementslid voor Open Vld

Hoe architectuur Brussel kan redden

"Brussel is geen stad", zegt Vlaams bouwmeester en Brusselaar Peter Swinnen in zijn opiniebijdrage (*DM 20/6*). Ik kan hem alleen maar gelijk geven. Brussel is een optelsom van negentien bestuurlijke eilanden met te weinig uitstraling, te weinig ambitie. Omliggende steden hebben wel gedurfde keuzes gemaakt, ook op het vlak van ruimtelijke ordening. Andere hebben zelfs begrepen dat architectuur hun stad een nooit eerder geziene dynamiek

kon geven.

Willen we Brussel weer in eerste divisie laten meespelen, dan dringen keuzes zich op. Geef de openbare ruimte terug aan de mensen, maak meer straten en pleinen auto-vrij, herstel het stedelijk weefsel in achtergestelde buurten, koester de middenklasse en investeer in gedurfde, duurzame architectuur. En vooral, overstijf de navelstaard-erij van de negentien gemeenten.

De grote uitdaging van Brussel bestaat er dus in de (te) vele bestuursniveaus te overstijgen en tot een eenduidige visie te komen bij de verdere vormgeving van onze stad. Inderdaad niet alleen op het vlak van veiligheid. Maar minstens evenzeer inzake ruimtelijke ordening, architectuur en mobiliteit.

Bianca Debaets, Brussels parlements- lid en gemeenteraadslid Elsene (CD&V)

